

Inspraakreactie namens Stichting 1575

Onderwerp: Jaarrekening 2024 – Wegkijken van risico's, tegenmacht negeren

Voorzitter,

“De prijs van vrijheid is eeuwige waakzaamheid,” zei Thomas Jefferson.

En die waakzaamheid – dat is vandaag uw taak.

Als gemeenteraad.

Als toezichthouder.

En als vertegenwoordiger van de samenleving.

De jaarrekening 2024 legt geen verantwoording af – ze verhult juist de omvang van het financiële risico dat deze gemeente op zich heeft genomen. **Er worden miljoenen toegezegd, verschoven en gereserveerd zonder dat er dekking, gunning of juridische grondslag is.**

Neem De Klepper. Er is nog géén gunning, géén duidelijk investeringsbesluit – en toch wordt er gereserveerd. Dat is **onrechtmatig** volgens de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). (of is alles in het geheim al voorgebakken?)

Een duidelijk financieel probleem is het zwembad en de skeelerbaan. Hoewel de subsidie van €2.500.000 en de garantiestelling van €2.500.000 voor het zwembad reeds eerder zijn toegezegd, is het terrein Statenland waar deze projecten gefinancierd moeten worden, **nog volledig onontwikkeld**.

Uit beschikbare documenten blijkt dat de grondopbrengst van Statenland wordt geraamd op €2.000.000, bestemd voor het zwembad en de verplaatsing van de skeelerbaan (kostprijs circa €1.200.000). Zelfs bij optimale opbrengst is er sprake van een **financieel gat van minimaal €1.700.000**. Op welke wijze de garantiestelling wordt gedekt is ons niet duidelijk. Dit alles is nog exclusief inrichting openbare ruimte.

Dat wordt niet gedekt in de jaarrekening en vormt een **substantieel dekkingsprobleem** dat niet genegeerd mag worden.

En het rijtje risico's en onduidelijkheden is langer:

- Brededijk: miljoenen aan kosten, zonder publieke controle;
- Verkoop stadskantoor: risico's en opbrengst onduidelijk;
- Masterplan binnenstad: kostenpost groeit zonder besluitvorming;
- Verkeerscirculatieplan: adviezen stapelen zich op, maar waar is de dekking?
- Advies- en juridische kosten: zonder inzicht, zonder overzicht.
- Exploitatie tapperheul 3 (geheim)
- Kerkwetering: in strijd met Woonvisie 2022 - 2040

Over de verkoop van het stadskantoor:

Volgens het college is deze formeel nog niet rond, maar diverse raadsleden stellen van

wel. Wat is waar? Daarbij wordt gewerkt met een erfpachtconstructie waarbij de gemeente zich weer het recht van eerste koop voorbehoudt. Dat is **contraproductief** en suggereert dat nu al rekening wordt gehouden met verkoop onder marktwaarde. Uit Woo-stukken blijkt bovendien dat de taxatie en verkoopvoorwaarden grotendeels zijn **zwartgelakt**. Ook dat ondermijnt het publieke vertrouwen.

En als we hier vragen over stellen, worden we als stichting weggezet.

Onze zienswijze over Kerkwetering bijvoorbeeld werd pas beantwoord **nadát de raad al besloten had**. Wat is dan nog de waarde van inspraak? Waarom nog reageren als besluitvorming al vastligt?

In plaats van inhoudelijk te reageren, koos het college voor stilzwijgen. En de VVD-fractie besluit in plaats daarvan **vragen te stellen over de kosten van de WOO** – alsof gebruik maken van het wettelijk recht op informatie een kostenpost is. Dat is **klassieke afleidingstactiek**. Het richt de aandacht op de boodschapper in plaats van de boodschap.

De Woo is geen last – het is een grondrecht. Vastgelegd in artikel 110 van de Grondwet en artikel 3.1 van de Wet open overheid. Wie daarover klaagt, **klaagt niet over ons, maar over de rechtsstaat zelf**.

Nog zorgwekkender is dit:

De gemeente beschikt nog steeds niet over een onafhankelijke rekenkamer, **in strijd met de wet**. En we vragen ons af: maken raadsfracties wel gebruik van het beschikbare budget voor externe expertise? Want die is er gewoon – alleen wordt die zelden of nooit ingezet. Waarom niet?

Voorzitter,

De kern is dit: er is **geen integrale financiële doorkijk** over álle grote projecten. Geen overzicht, geen prioritering, geen risicoanalyse. Er is zelfs geen **eenvoudig Excel-bestand** waarin staat: wat is toegezegd, wat is gedekt, wat is onzeker.

Voor zover wij als stichting kunnen overzien – en dat baseren wij op tientallen (openbare) documenten en verspreide informatie – maken wij **een uitdrukkelijk voorbehoud**: het **totale financiële beeld is niet zichtbaar**. En wat voor ons al complex is, is voor de gemiddelde inwoner van Oudewater **volledig ondoorzichtig**.

Onlangs deed wethouder **Bart Lont** een oproep aan inwoners om bezuinigingssuggesties aan te dragen. Wij hebben getwijfeld om te reageren. Want als bezuinigingen worden gezocht in het **sociaal domein** – bij jongeren, ouderen, mantelzorgers – dan voelt dat ongemakkelijk. Zeker voor een bestuur dat zich beroept op christelijke waarden

En dan dit: Wij wijzen op een verontrustende ontwikkeling.

Het college presenteert de inschrijving van arbeidsmigranten nadrukkelijk als manier om jaarlijks structureel €180.000 extra inkomsten te genereren. Daarmee verschuift de motivatie van goed bestuur naar boekhoudkundig opportunisme.

Mensen worden hier gereduceerd tot inkomstenpost.

Dat raakt niet alleen aan menselijke waardigheid, maar ook aan de geloofwaardigheid van beleid. Inschrijving moet dienen voor goede huisvesting, veiligheid en zorg – niet voor het dichten van gaten. Wanneer financiële motieven leidend worden in het omgaan met kwetsbare groepen, komt de morele legitimiteit van beleid onder druk te staan.

Voorzitter

Ter Afronding

Wij roepen u op om uw taak als volksvertegenwoordiging waar te maken.

Neem verantwoordelijkheid.

Stel kaders.

Stel eisen.

En zorg dat u weet waar u **ja** tegen zegt.

Want straks – als het geld op is – ligt de rekening niet bij het college, niet bij de Raad maar bij de inwoners van Oudewater.

Laat ik eindigen met enige hoop.

Gelukkig beschikt deze raad over een **burgemeester** – iemand met bestuurlijke ervaring, met oog voor democratische beginselen, en met de grondwettelijke taak om de rechtmatigheid van besluiten te bewaken.

Wij hopen – en verwachten – dat hij als hoeder van de integriteit ook de **transparantie bewaakt** en de raad aanmoedigt om:

- **de jaarrekening 2024 niet vast te stellen** zolang er geen volledig inzicht is in verplichtingen, risico's en juridische dekking;
- een **onafhankelijke toetsing** uit te voeren op de projecten met grote financiële en juridische en onderdeel van de beraadslaging te zijn bij de definitieve vaststelling;
- en de kaders van **democratische controle, participatie en openbaarheid** actief te bewaken – niet alleen in woorden, maar in daden.

Deze inspraaknotitie geldt tevens als **formele zienswijze** van Stichting 1575. Wij verzoeken u nadrukkelijk om deze zienswijze **volledig en inhoudelijk te betrekken bij de beraadslaging** over de jaarrekening 2024, en deze als zodanig te behandelen volgens de normen van behoorlijk bestuur en transparante besluitvorming.

Dank u wel.

